

Főoldal > ... > Családi Ügyek, Öröklés > Szülői Felelősség – Gyermek Feletti Felügyelet, Kapcsolattartási Jog Austria

Szülői felelősség – gyermek feletti felügyelet, kapcsolattartási jog

Tartalomszolgáltató:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?

A felügyeleti jog (szülői felelősség) a szülők joga és kötelezettsége. Többek között a gyermek gondozását és nevelését, a gyermek vagyonának kezelését és a gyermek képviselőtét foglalja magában (osztrák polgári törvénykönyv – *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* – 158. cikk).

Az osztrák polgári törvénykönyv 160. cikke szerint a gyermekről való gondoskodás elsősorban a gyermek fizikai jóllétének és egészségének biztosítása, valamint közvetlen felügyelete, a gyermek nevelése pedig különösen a gyermek fizikai, mentális, érzelmi és erkölcsi fejlődésének biztosítása, a gyermek tehetségének, képességeinek, preferenciáinak és fejlődési potenciáljának elősegítése, valamint iskoláztatása/szakmai képzése. A gondoskodáshoz hozzá tartozik emellett a gyermek orvosi kezelése, a gyermek neveléséhez pedig a gyermek tartózkodási helyének megválasztása (osztrák polgári törvénykönyv 162. cikk) és ennek megfelelően például a külföldre utazásra, az iskola kiválasztására, valamint a gyermek vallásának megválasztására és annak megváltoztatására irányuló döntések is. A szülő gyermeknevelésre irányuló joga magában foglalja ezenkívül a gyermek elnevezésének jogát is.

A gyermek vagyonának kezelése alatt például a gyermek tartását (annak meghatározását, módosítását, megszerzését, beszedését és felhasználását) kell érteni. Az osztrák polgári törvénykönyv 164. cikke kimondja, hogy a szülők a gyermek vagyonát „a gondos szülő körültekintésével” kell, hogy kezeljék.

A gyermek „törvényes képviselője” a jogi ügyleteknek a gyermek nevében való kezelésére irányuló jog és kötelezettség. A törvényes képviselő magában foglalja a gyermek olyan ügyekben való képviselőtét, amelyek során közvetlenül a gyermeket ruházzák fel jogokkal vagy terhelik kötelezettségekkel, valamint a gyermek nevében a jóváhagyás megadását is. A törvényes képviselő jelentheti a gyermek nevelésének és gondozásának, valamint a gyermek vagyona kezelésének „külső” oldalát (pl. orvosi kezelésre irányuló szerződés megkötése orvossal, a gyermekre vonatkozó gyógykezeléshez való hozzájárulás), szemben e feladatok tényleges, „belső” ellátásával (pl. gyógyszer beadása, a gyermek pelenkájának kicserélése, a házi feladat elvégzésének ellenőrzése). A törvényes képviselő e (szűken értelmezett) területeken kívül is érvényesül, például a gyermek nevének vagy állampolgárságának megváltoztatása, a házasságon kívül született gyermekekre vonatkozó apaság elismerésének kérése vagy a gyermek személyiségi jogainak gyakorlása során.

2 Általában ki gyakorolja a gyermek felett a szülői felelősséget?

Főszabály szerint, ha a gyermek házasságban születik vagy, ha a szülők a gyermek születését követően házasságot kötnek egymással, mindkét szülő rendelkezik felügyeleti joggal a gyermek tekintetében (osztrák polgári törvénykönyv 177. cikk (1) bekezdés). Ha a gyermek házasságon kívül születik, a jogszabály szerint csak

az anya gyakorolja a gyermek felett a felügyeleti jogot (osztrák polgári törvénykönyv 177. cikk (2) bekezdésének első mondata).

Az osztrák polgári törvénykönyv 177. cikk (2) bekezdésének második mondata kimondja, hogy a nem házas szülők a jogkövetkezményekre való figyelmeztetést követően az anyakönyvvezető előtt személyesen kijelenthetik, hogy mindketten felelősséget vállalnak a gyermek felügyeletéért, feltéve, hogy a felügyeleti jogról bíróság még nem rendelkezett. Ha a szülők nem egy háztartásban élnek, meg kell egyezniük arról, hogy melyik szülő lesz a gyermek elsődleges gondviselője. A szülők ehelyett bíróság előtt megállapodást is köthetnek vagy a megállapodásukat benyújthatják a bírósághoz (osztrák polgári törvénykönyv 177. cikk (3) bekezdés). A bíróság a felügyeleti jogot mindkét szülő számára is megítélheti (osztrák polgári törvénykönyv 180. cikk (2) bekezdés).

A közös felügyeletet kizárólag bírósági határozattal lehet megszüntetni. A bíróságoknak ez esetben a vita békés rendezésére kell törekedniük. Amennyiben azt nem sikerül elérni, a bíróság az egyik szülőt vagy újból mindkét szülőt bízza meg a felügyeleti jog gyakorlásával (osztrák polgári törvénykönyv 180. cikk). Ha a bíróság közös felügyeletet rendel el, meg kell határozni azt a háztartást, amelyben a gyermeket elsődlegesen gondozni fogják. E döntések meghozatala során a bíróságnak mindig a gyermek érdekét kell elsősorban szem előtt tartania.

Ha az egyik szülő gyakorolja a felügyeleti jogot, a másik szülőt az osztrák polgári törvénykönyv 189. cikke értelmében a gyermekkel való személyes kapcsolattartásra irányuló jog és tájékoztatáshoz, véleménynyilvánításhoz és képviselőhez való jog illeti meg.

3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?

Amennyiben a szülők akadályoztatva vannak a felügyeleti jog gyakorlásában, a bíróságnak el kell döntenie, hogy melyik nagyszülőket (vagy azok hiányában melyik nagyszülőt) vagy melyik nevelőszülőket (vagy nevelőszülőt) ruházza fel a gyermek feletti felügyeleti joggal. Ha a felügyeleti jogot a nagyszülők vagy nevelőszülők gyakorolják, a párokat általában előnyben kell részesíteni az egyedüli nagyszülővel vagy nevelőszülővel szemben, kivéve, ha nem ez felel meg a gyermek érdekének. Ha a gondoskodás valamelyik részét egyik szülő sem tudja biztosítani, szintén e rendelkezést kell alkalmazni. A gyermek jólléte minden esetben a legfontosabb szempont a felügyeleti jog odaítélése során.

Ha az egyedüli felügyelettel rendelkező szülő akadályoztatva van a felügyeleti jog gyakorlásában, a bíróságnak határozni kell arról, hogy ez esetben a felügyeleti joggal részben vagy egészben a másik szülőt, a nagyszülőket vagy nagyszülőt, illetve nevelőszülőket (vagy nevelőszülőt) ruházza fel. A nagyszülőkkel és a nevelőszülőkkel szemben a másik szülőt előnyben kell részesíteni, feltéve, hogy e szülőnél biztosítható a gyermek jólléte.

Ha nincsenek olyan szülők, nagyszülők vagy nevelőszülők, akiket a felügyeleti joggal meg lehet bízni, a gyermek felügyeletével más megfelelő személy is felruházható (osztrák polgári törvénykönyv 204. cikk). E személy kiválasztása során a gyermek jólléte az elsődleges szempont; emellett a gyermek és a szülők kívánságát is figyelembe kell venni (osztrák polgári törvénykönyv 205. cikk (1) bekezdés). Először a hozzátartozók közül kell választani, majd ezt követően a gyermekhez közel álló más személyek, végül pedig más megfelelő személyek – például a gyermekek és fiatalok jóllétéért felelős intézmények – jöhetnek szóba (osztrák polgári törvénykönyv 209. cikk).

4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?

A közös felügyelet a házasság felbontását vagy érvénytelenítését követően is fennáll. Amennyiben azonban a szülők a korábbiakhoz hasonlóan szeretnék fenntartani a közös felügyeletet, észszerű határidőn belül megállapodást kell benyújtaniuk a bírósághoz, amelyben meghatározzák, hogy elsősorban melyik szülőnél él majd a gyermek. Ha a megállapodás a gyermek érdekét szolgálja, a bíróság jóváhagyja azt. A szülők azonban nem oszthatják meg a felügyeleti jogot oly módon, amely például az egyik szülőre ruházza a gyermek gondozásával és nevelésével járó felelősséget, míg a másik szülő kizárólag a gyermek vagyonának kezelésére és a gyermek képviselőtére jogosult; annak a szülőnek, akinél a gyermek elsődlegesen lakik, minden esetben teljeskörű felügyeleti joggal kell rendelkeznie. Amennyiben a házasság felbontását követő észszerű határidőn

belül nem nyújtják be a megállapodást vagy az nem felel meg a gyermek érdekének és az ügyet nem sikerül békés módon rendezni, a bíróságnak kell döntenie arról – szükség esetén a közvetítést követően –, hogy a jövőben mely szülőt illeti meg az egyedüli felügyeleti jog.

A szülők úgy is dönthetnek, hogy a házasság felbontását követően kizárólag az egyik szülő tartja fenn a gyermekre vonatkozó felügyeleti jogát. Ilyen esetben természetesen nincs szükség azon szülőt kijelölő megállapodásra, akinél a gyermek elsődlegesen lakni fog. E rendelkezés nem csak a házasság felbontásának esetében, hanem olyankor is alkalmazandó, ha a gyermek szülei még házasok, de tartósan külön élnek. Ilyen esetben a bíróság kizárólag az egyik szülő kérelmére határoz.

A szülők házasságának felbontását követően a felügyeleti jog gyakorlására vonatkozó fenti információk vonatkoznak az élettársak különválásának esetére is. A bíróság a házasságon kívül született gyermek szülei számára is elrendelheti a közös felügyeletet, ha a közös háztartás felbomlott vagy a szülők soha nem is tartottak fenn közös háztartást, feltéve, hogy a szülők megállapodnak a gyermek lakóhelyében és e megállapodás a gyermek érdekét szolgálja.

5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alaki szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?

Lásd a 4. kérdést.

6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?

A szülők tanácsadás érdekében felvehetik a kapcsolatot a gyermekjóléti vagy ifjúsági szolgálatokkal (családi tanácsadás), illetve magánszervezetekkel is. A szülők emellett közvetítést, pártanácsadást vagy szülői tanácsadást, illetve egyéb tanácsadó szolgáltatásokat vehetnek igénybe.

7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a bíró a gyermekkel kapcsolatban?

A gyámügyi bíróság (*Pflegschaftsgericht*) bírója csak a felügyeleti jogra és kapcsolattartási jogra vonatkozó eljárások hivatalos megindítására és tárgyalására jogosult. Ha a gyermek jólléte súlyos veszélyben van, értesíteni kell a gyermek- és ifjúsági jóléti szolgálatokat. Ha a gyermek közvetlen veszélynek van kitéve, ezek meg tudják hozni a megfelelő intézkedéseket, ideértve a legsúlyosabb esetekben a felügyeleti jog megvonását is.

A bíróság a gyermektartásról csak a gyermek törvényes képviselőjének vagy a tartásra jogosult nagykorú személynek a kérelmére dönthet, hivatalból nem. A gyermektartást peren kívüli eljárásban (*Außerstreitverfahren*) lehet követelni. Ez vonatkozik a nagykorú gyermekekre is. Ennek lefolytatásáért a bírósági tisztviselők (*Rechtspfleger*) felelősek.

8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?

A felügyeleti joggal nem rendelkező szülő jogosult a felügyeleti jogot gyakorló személy általi, megfelelő időben történő tájékoztatásra a gyermekre vonatkozó fontos kérdésekről, valamint közös felügyelet esetén az együttes képviseletet igénylő tervezett intézkedésekről (osztrák polgári törvénykönyv 167. cikk (2) és (3) bekezdés) és jogosult észrevételeket tenni e kérdésekben (tájékoztatáshoz és véleménynyilvánításhoz való jog). Ezen észrevételeket figyelembe kell venni, ha azokban kifejezett kívánság jobban megfelel a gyermek érdekeinek. E jogok a kevésbé fontos ügyekre is kiterjednek (feltéve, hogy azok nem csupán mindennapi kérdések), ha a

felügyeleti jogot nem gyakorló szülő hajlandósága ellenére nem áll rendszeres, személyes kapcsolatban gyermekével, például, mert a körülmények ezt nem teszik lehetővé, vagy mert a gyermek elutasítja a kapcsolattartást (osztrák polgári törvénykönyv 189. cikk (3) bekezdés).

Ha a felügyeleti joggal rendelkező szülő tartósan nem tesz eleget e kötelezettségeinek, a bíróság kérelemre, illetve ha a gyermek jólléte veszélyben van, hivatalból is meghozhatja a szükséges intézkedéseket (osztrák polgári törvénykönyv 189. cikk (4) bekezdés). A bíróság például konkrét utasításokat adhat a kötelezettségeit nem teljesítő szülőnek, vagy feljogosíthatja a felügyeleti jogot nem gyakorló szülőt, hogy az orvostól vagy az iskolától maga szerezzé be a tájékoztatást. Ha a felügyeleti joggal rendelkező szülő magatartásával veszélynek teszi ki a gyermek jóllétét, a felügyeleti jogát az osztrák polgári törvénykönyv 181. cikke szerint részben vagy egészben meg lehet vonni.

A tájékoztatáshoz és a véleménynyilvánításhoz való jogot a bíróság csak akkor korlátozhatja vagy vonhatja meg, ha azok gyakorlása súlyosan veszélyezteti a gyermek jóllétét. Ugyanez alkalmazandó, ha az érintett szülő visszaél e jogaival vagy olyan módon gyakorolja azokat, amely a másik szülő számára elfogadhatatlan. E jogok akkor is megszűnnek, ha a szülő indoklás nélkül megtagadja a gyermekkel való kapcsolattartást (osztrák polgári törvénykönyv 189. cikk (2) bekezdés).

A felügyeleti jogot mindig a gyermek érdekét legmegfelelőbben szolgáló módon kell gyakorolni. A gyermek érdekének meghatározása során figyelembe kell venni a gyermek személyiségét és szükségleteit, különösen tehetségét, képességeit, preferenciáit és fejlődési lehetőségeit, valamint a szülők életkörülményeit.

A gyermek jóllétének biztosítása érdekében a felügyeleti joggal rendelkező minden személynek (szülők, nagyszülők, nevelőszülők, egyéb személyek), valamint a gyermekre vonatkozó egyéb jogokkal és kötelezettségekkel (pl. kapcsolattartási jog) rendelkező személyeknek tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól, amely károsíthatja a gyermek és a gyermek tekintetében jogokkal és kötelezettségekkel rendelkező személy közötti kapcsolatot, vagy megnehezítheti e személyek számára feladataik ellátását (megfelelő magatartásra vonatkozó követelmények [*Wohlvorhaltensgebot*], az osztrák polgári törvénykönyv 159. cikke).

9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?

Az egyedüli képviselő elvét kell alkalmazni a törvényes képviselőre, vagyis mindkét szülő egyedül jogosult és köteles képviselni a gyermeket. Az egyik szülő által tett jogi intézkedés tehát jogilag akkor is érvényes, ha a másik szülő azzal nem ért egyet (osztrák polgári törvénykönyv 167. cikk (1) bekezdés). A gyermek képviselőre jogosult mindkét szülő egyetértése csak az osztrák polgári törvénykönyv 167. cikkének (2) bekezdésében meghatározott esetekben (pl. a gyermek családi vagy utónevének megváltoztatása, a gyermek vallásának megválasztása vagy megváltoztatása, a gyermek harmadik személy gondozására bízása stb. esetén) szükséges.

A gyermek képviselőre jogosult másik szülő hozzájárulására és a bíróság jóváhagyására van szükség, ha a vagyonhoz kapcsolódó olyan kérdésben kell a gyermeket képviselni vagy nevében a hozzájárulást megadni, amely nem tartozik a rendes gazdálkodás körébe (osztrák polgári törvénykönyv 167. cikk (3) bekezdés). Ilyen például a vagyon elidegenítése vagy megterhelése, öröklési jogról való lemondás, örökség feltétel nélküli elfogadása vagy arról való feltétel nélküli lemondás, valamint megterhelt ajándék elfogadása.

A polgári eljárásokban mindkét szülő jogosult a gyermeket önállóan képviselni. Ha a szülők nem tudnak megállapodni, vagy a bíróság nem jelölte ki egyiküket vagy egy harmadik személyt a gyermek képviselőjeként, az a szülő lesz a képviselő, aki az első eljárási cselekményt (*Verfahrenshandlung*) megtette (osztrák polgári törvénykönyv 169. cikk). A szülőknek be kell tartaniuk a megfelelő magatartásra vonatkozó követelményeket (lásd a 9. kérdést).

10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani, melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat

kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?

A bíróságok hatásköréről és illetékességéről szóló törvény (*Jurisdiktionsnorm* – a továbbiakban: JN) 109. cikke értelmében az illetékes bíróság a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti körzeti bíróság (*Bezirksgericht*), vagy ha nincs Ausztria területén szokásos tartózkodási helye, a tényleges tartózkodási helye szerinti körzeti bíróság. Ha a gyermeknek nincs Ausztria területén tartózkodási helye, az illetékes bíróság a törvényes képviselő szokásos tartózkodási helye szerinti körzeti bíróság. Ha a törvényes képviselőnek nincs Ausztria területén ilyen tartózkodási helye, az a bíróság illetékes, amelynek a területén az egyik szülő szokásos tartózkodási helye található, egyébként pedig a bécsi belvárosi körzeti bíróság (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*). A szokásos tartózkodási hely annyiban különbözik az (egyszerű) tartózkodási helytől, hogy a szokásos tartózkodási hely általában egy meghatározott folyamatos időtartamig (körülbelül hat hónapig) tartózkodási helyül szolgál.

Az egyedüli felügyeleti jog átruházására vagy a felügyeleti jogban való részvétellel irányuló kérelmeket írásban, postai úton, vagy a körzeti bíróságon személyesen lehet benyújtani az úgynevezett „ügyfelfogadási napokon” (*Amtstage*), amelyeket hetente legalább egyszer, általában kedd délelőttönként tartanak. A feleknek nem kell ügyvédi képvisellel eljárniuk. Amennyiben azonban képviselő segítségét kívánják igénybe venni, a feleket csak ügyvéd képviselheti (a peren kívüli eljárásokról szóló törvény 101. cikkének (1) bekezdése szerinti, „a jogi képviselőre vonatkozó relatív követelmény” [*relative Anwaltpflicht*]).

A kérelemnek tartalmaznia kell az ügy leírását, a kérelmező és képviselője családi-, utónevét és címét, szükség esetén az ismert egyéb felek nevét és címét, valamint a családi állapothoz kapcsolódó kérdésekben a felek születési helyét és idejét, valamint állampolgárságát (peren kívüli eljárásokról szóló törvény 10. cikk (3) bekezdés).

Ha a kérelem olyan formai vagy tartalmi hibában szenved vagy olyan mértékben hiányos, hogy az akadályozza a további eljárási lépéseket, a bíróság nem utasíthatja azt el azonnal, ehelyett meg kell kísérelni a kérelem kijavíttatását (peren kívüli eljárásról szóló törvény 10. cikk (4) bekezdés).

11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?

Ilyen esetben a peren kívüli eljárásról szóló törvény szerinti peren kívül eljárást kell alkalmazni.

A bíróság a gyermek érdekének megfelelően ítéli meg vagy vonja el a felügyeleti jogot és a személyes kapcsolattartásra irányuló jogot, különösen a megbízható kapcsolat fenntartása és az egyértelmű jogi helyzet kialakítása érdekében. A bíróságnak ezen intézkedéseket olykor sürgősségi eljárásban, ideiglenes jelleggel kell meghoznia. Erre különösen a szülők házasságának vagy közös háztartásának felbontása esetén lehet szükség (osztrák polgári törvénykönyv 180. cikk (1) bekezdés 1. pont). E döntés a bíróság eltérő rendelkezésének hiányában ideiglenesen kötelező erővel rendelkezik és előzetesen végrehajtható.

12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?

A polgári perrendtartás (*Zivilprozessordnung* – a továbbiakban: ZPO) 63–73. cikke szerint a polgári eljárásban költségmentesség kérelemre biztosítható, ha a fél nem tudja anélkül fedezni az eljárás költségeit, hogy azzal ne kerülne a szükséges létfenntartási szint alá. A peren kívüli eljárásról szóló törvény 7. cikkének (1) bekezdése értelmében e rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell a peren kívüli eljárásokra (például a gyermektartásra vonatkozó eljárásra).

A szükséges létfenntartási szint absztrakt értelemben egy munkavállaló statisztikai átlagjövedelme és a minimális létfenntartási szint között helyezkedik el. Akkor tekintendő úgy, hogy a szükséges létfenntartási szint veszélyeztetett, ha a fél és tartásra jogosult családja még szerény életkörülményeket sem tudna magának biztosítani, figyelembe véve a felhasználható vagyonukat, illetve a hosszabb eljárások alatt felhalmozható megtakarításokat. Lehetőség van részleges költségmentesség megítélésére is.

A költségmentességet csak akkor ítélik meg, ha a tervezett jogérvényesítés vagy védekezés nem tűnik nyilvánvalóan önkényesnek vagy hiábavalónak. Költségmentesség mind természetes, mind jogi személyek számára biztosítható. A fél állampolgársága e tekintetben nem releváns.

A költségmentesség különösen a bírósági illetékek, a tanúk, szakértők, tolmácsok díjai megfizetése, valamint –

ha a félnek személyesen kell megjelennie – a fél útiköltségének megfizetése alóli ideiglenes mentesülést foglalja magában. Amennyiben jogszabály előírja az ügyvédi képviselést (például az 5000 eurót meghaladó összeget érintő jogvitákban, vagy a tartományi bíróságok [*Landesgerichte*] előtti eljárásban), vagy ha az ügy egyéb körülményeire tekintettel szükségesnek bizonyul, a fél számára ideiglenes jelleggel ingyenesen ki kell jelölni egy osztrák ügyvédet. Az ügyvéd az eljárást megelőzően jogi tanácsadást nyújt annak érdekében, hogy a jogvitát bíróságon kívül lehessen rendezni.

A polgári perrendtartás 71. cikke kimondja, hogy a költségmentességben részesülő felek kötelesek részben vagy egészben visszafizetni azokat az összegeket, amelyek megfizetése alól ideiglenes jelleggel mentesültek és amelyek megfizetésére még nem került sor. Emellett a kirendelt ügyvéd számára is meg kell fizetniük a meghatározott díjakat, ha és amint arra a szükséges létfenntartás veszélyeztetése nélkül képesek. Az eljárás befejeztét követő három év elteltével a visszafizetési kötelezettséget már nem lehet érvényesíteni. A bíróság a visszafizetési feltételek teljesülésének ellenőrzése érdekében felszólíthatja a felet, hogy észszerű határidőn belül nyújtson be új vagyonyilatkozatot (*Vermögensbekenntnis*) és megfelelő bizonyítékokat.

13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?

Az elsőfokú bíróság szülői felelősség tárgyában hozott határozataival szemben lehet fellebbezni (peren kívüli eljárásról szóló törvény 45. cikk). A fellebbezésre nyitva álló határidő a határozat írott példányának kézbesítésétől számított 14 nap (peren kívüli eljárásról szóló törvény 46. cikk (1) bekezdés). Főszabály szerint a másodfokú bíróság dönt a fellebbezésről.

Bizonyos esetekben a fellebbviteli bíróság (*Rekursgericht*) által a fellebbezési eljárásban hozott határozattal szemben jogkérdésben (*Revisionsrekurs*) a Legfelsőbb Bírósághoz (*Oberster Gerichtshof*) lehet fellebbezni (peren kívüli eljárásról szóló törvény 62. cikk). E fellebbezések csak akkor elfogadhatóak, ha a jogegység, jogbiztonság vagy jogfejlesztés szempontjából kellően fontos jogkérdésre vonatkoznak. Bizonyos kérdésekben azonban nem nyújtható be ilyen fellebbezés, ilyen például a költségmentesség, a költségek és a díjak kérdése. A jogkérdésre vonatkozó fellebbezésre irányadó határidő a fellebbviteli bíróság határozatának kézbesítésétől számított 14 nap (peren kívüli eljárásról szóló törvény 65. cikk (1) bekezdés). A fellebbezést ügyvédnek vagy közjegyzőnek kell aláírnia (peren kívüli eljárásról szóló törvény 65. cikk (3) bekezdés 5. pont).

14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követendő ilyen esetekben?

A peren kívüli eljárásról szóló törvény 110. cikkének (2) bekezdése értelmében a határozatokat nem lehet a végrehajtási törvény (*Exekutionsordnung*) szerint végrehajtani. A peren kívüli eljárásról szóló törvény 79. cikkének (2) bekezdése szerint a bíróságnak kérelemre vagy hivatalból kell megfelelő kötelező intézkedéseket elrendelnie. Ezen intézkedések közé tartoznak a pénzbírságok, egy évig terjedő őrizet, kötelező megjelenés, iratok, információk és egyéb ingóságok megvizsgálása, valamint vagyonkezelők kinevezése, akik a nemteljesítő személy költségére és kockázatára megteszik az észszerű intézkedéseket. A személyes kapcsolattartásra vonatkozó határozatokat a gyermektől különálló szülő tiltakozása ellenére is végre kell hajtani. A bíróság emellett a felügyeleti jogra vonatkozó határozatokat megfelelő közvetlen kényszer alkalmazásával is végrehajthatja.

A peren kívüli eljárásról szóló törvény 110. cikkének (3) bekezdése értelmében a bíróság hivatalból csak akkor tekinthet el a végrehajtástól, ha és ameddig az a gyermek jóllétét veszélyezteti. Emellett a felügyeleti jogra vonatkozó, bíróság által hozott vagy jóváhagyott határozatok végrehajtása során a bíróság igénybe veheti a gyermek- és ifjúsági jóléti szolgálatok, illetve a családjogi bíróság segítségét, különösen a gyermek ideiglenes gondozása terén, ha erre a gyermek jóllétének biztosítása érdekében szükség van. A bírósági határozatok végrehajtása érdekében azonban csak bírósági szervek használhatnak közvetlen kényszert. E szervek kérhetik a rendőrség segítségét is.

15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?

A Brüsszel IIa. rendelet 21. cikke szerint a más tagállamokban hozott határozatokat külön eljárás nélkül elismerik.

A felügyeleti jogra vonatkozó határozatok végrehajtásához a külföldi bíróság által hozott határozat végrehajthatóvá nyilvánítására irányuló eljárásra (*exequatur* eljárás) van szükség (Brüsszel IIa. rendelet 28. és azt követő cikkek); az eljárás részleteit a rendelet 30. cikke értelmében a tagállamok szabályozhatják. Ausztriában az eljárást a peren kívüli eljárásról szóló törvény 112-116. cikke szabályozza.

16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének megtámadása érdekében? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A felügyeleti jogra vonatkozó, valamely másik tagállamban hozott határozat elismerésének megtagadására irányuló kérelmek (Brüsszel IIa. rendelet 21. cikk (3) bekezdés) – az *exequatur* eljáráshoz hasonlóan – annak a körzeti bíróságnak az illetékességi körébe tartoznak, amelynek területén a gyermek szokásos tartózkodási helye, vagy ennek hiányában az ausztriai tartózkodási helye található. Ha a gyermeknek nincs tartózkodási helye Ausztriában, az illetékes bíróság az, amelynek körzetében a törvényes képviselő szokásos tartózkodási helye, vagy ilyen ausztriai tartózkodási hely hiányában – feltéve, hogy az ügy gyermekre vonatkozik – az egyik szülő szokásos tartózkodási helye található. Egyébként az illetékes bíróság a bécsi belvárosi körzeti bíróság (a bíróságok illetékességéről szóló törvény 109. cikkével összefüggésben értelmezett 109a. cikke).

17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?

Amennyiben a Brüsszel IIa. rendelet vagy az 1996. évi hágai gyermekvédelmi egyezmény szerint az osztrák bíróságok rendelkeznek joghatósággal, e bíróságok elsősorban az osztrák jogot fogják alkalmazni.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

Last update: 16/12/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.